

ZEMĒTURIS

LATGALES NOVADA NEDĒĻAS LAIKKRAKSTS

Nr. 20 (65)

1996. GADA 31. MAIJS

CENA 5 SANTĪMI

HRONIKA

ZURNĀLA TITULLAPA

○ Rožkalnu pagastā bija Arendoles pamatskola un atradās muižas ēkā, sociālisma posmā tika slēgta, bērni mācījās citur, tad ar Latvijas trešo atmodu, pateicoties rajona padomes skolu valdes neatlaidībai un LR 5. Saeimas deputātu atbalstam atjaunota. Tiesa gan, pieticīgākās telpās. Un te tad 18. maijā tika rīkots plašāks pasākums — bijušo audzēkņu salidojums, kurā piedalījās LR vēstnieks A. Sarkans, literatūrzinātniece J.

Kursīte, kā arī citi. Atskatījās «Kalupes izloksnes vārdnīcas» autore Reķēna, jo arī viņa te reiz mācījās.

○ Rīt, 1. jūnijā — Starptautiskā bērnu, bet 5. jūnijs ir Vispasaules apkārtējās vides aizsardzības diena.

○ Jūnija sākumā 1921. gadā Rēzeknes skolu kapelāns Pēteris Strods kopā ar Jāni Ploni panāca, ka varēja sākt iznākt žurnāls «Zidūnis» (sk. attēlu), kuram pateicoties savukārt savus sacerējumus varēja publicēt tā laika jaunie latgaliešu literāti.

○ 1926. gada 7. jūnijā pilsētas tiesības piešķirtas Līvāniem, jūnijā, bet jau 1931. gadā, tādas pat tiesības saņēma arī Zilupe, Latvijas un Latgales pierobežas pilsēta.

○ Atgūtajā Rēzeknes luterāņu baznīcā notika pirmie kristīšanas un iesvētīšanas svētki, tuvāk par to — 2. lappusē.

Attēlā: noskaņa Dievnāmā.

M. VASIJEVS, LUDZA

GARĪGĀS DZĪVES HRONIKA

ARĪ KĀRSAVĀ TOP JAUNA BAZNĪCA

Nesen kaimiņu, Balvu rajonā Baltinavas Romas katoļu draudzes prāvestam un kultūrvēsturniekam Jānim Svilānam apritēja 80 dzīves gadi. Sakarā ar jubileju viņš apbalvots ar ministru kabineta atzinības rakstu. Un tomēr — kaut arī lēni, aizsāktais virzās uz priekšu, tādēļ ministrs izteica priekšlikumus par altāra iespējamo noformējumu.

interesējās par nodrošinājumu ar materiāliem, speciālistiem un galvenais — līdzekļiem celtniecības tālākai izvēšanai, kas par nožēlošanu ir galvenais iemesls, ka būvdarbi rit gausi.

○ Ciemiņš iegriezās arī vecajā koka baznīcā, apskatīja svētbildes, vērtēja to mākslinieciskā izpildījuma augsto līmeni.

Pēc prāvesta ielūguma ministrs apmeklēja arī viņa personīgo bibliotēku, un iepazīs ar tajā esošo senās Rīgas brālību dibināšanas un darbības viņas aizbildnībā.

Pat visa Livonija tika atvēlēta Dievmātei. Indriķis savā hronikā liecina, ka Rīgas bīskaps Alberts trešajā valdīšanas gadā (1199—1200) Rīgas bīskapa katedrālī un visu Livoniju atvēlēja Vissv. Jaunavai Marijai («cathedram Episcopalem cum tota Livonia Beatissimae Dei Genetricis Mariae honori deputavit» — skat. Indriķa hronikā, 6,3 un arī sal. Atskaņu hronika, Pilskalns 1960. g., num. 440). Kopš tā laika Livonija tika saukta par Māras Zemi (Terra Mariana).

Livonijas atvēlēšanu Jaunavai Marijai apstiprināja pāvests Innocents III 4. Laterana koncilā

MAIJS — CEĻMALU KRUSTU SVĒTKI VIŠĀ LATGALE

šodien izskan. Mēnesi ļaudis ik vakaru pēc dienas darbiem pulcējās sādžās, kur uzstādīti krucifiksi, lai ar dziesmām un lūgšanām godinātu savu patroni — Jaunavu Mariju. It visur sakopti un atjaunoti vecie krusti ar Pestītāja tēliem vai svētbildēm, ļoti daudz uzcelti no jauna, pie vieniem ieradās daži Dievmātes godinātāji, jo apkaimē kādreiz plašo sādžu vietās palikušas viena divas viensētas, un sanāca arī pulka dziedātāju jaunajos ciematos, balsis skanēja tālu.

SOLVITA ZĪMELE

MAN TAS BIJA ATKLĀJUMS

Agates Kažemākas (Zīmeles, dzim. 1914. gadā) stāstījums: «Sparānu krucifiksu darināja mans tēvs Antons Zīmelis — kā no koka izgredbo Jēzus Kristus tēlu, tā arī pamatni, iespējams — arī uzrakstu. Viņam bija zelta rokas un ticīga dvēsele. Antons bija tik liels dievlūdējs, ka pat kopīgās talkās allaž uz sāka lūgšanu. Prata darināt skaistus Kristus, eņģeļu un citus tēlus no koka un citiem materiāliem, bija arī diezgan izglītotas, jo mājās turēja daudz grāmatu, burtoja pat latīņu valodā.

Kurā tieši gadā šis krucifikss (attēlā) darināts, viņa neatceras, bet kad sākusī jau sevi apzināties — tas tur jau stāvējis. Tēvu zaudējusi diezgan agrā bērnībā, bet māti — septiņu gadu vecumā, tomēr atmiņas par tēvu iegūlušas dziļi sirdī — tik gudru un izveicīgu cilvēku apkaimē tik daudz tolaik nav bijis. Apstrādājot vilnu, savainojis labo roku, pēc šī netaisnā Dieva soda, kā domā stāstītāja, diezgan ātri sabrucis gan fiziski, gan arī garīgi. Miris Rīgā, slimnīcā, apglabāts Sārkandaugavas kapos.

Krucifiksam vieta izvēlēta apkārtājo māju centrā, to būvējis un cēlis A. Zīmelis uz savas zemes, pie tās robežas. Šeit Dieva

zīmi apmeklējuši apkaimes ļaudis, allaž pulcējušies uz maija lūgšanām.

Tiktāl stāstījuma pieraksts. Es esmu Agates Kažemākas brāļa Miķeļa Zīmeļa mazmeita un Antona Zīmeļa mazmazmeita. No sevis varu pastāstīt, ka krucifikss vēl joprojām stāv savā vietā. Lielāko bērnības daļu pavadīju Sparānos un, sākumā ar vecmāmuļas mudinājumu, tad patstāvīgi es un māsas nesam turp puķītes. Tētis, kad vajadzēja, izcirta nepaklausīgos krūmus un koku zarus, lai tie neapņēno un no garāmgājējiem nenoslēpj šo pieminekli. Sākoties atmodai, uz savdabīgu talku te bija ieradusies Aizkalnes pamatskolas bērni.

Pagājušogad noņēmām krucifiksam pienaglotu dēlīti, jo uzraksts bija izdzisis un tikpat kā nesalasāms. Pateicoties Agates dziļajai cieņai pret tēvu un labajai atmiņai esmu noskaidrojusi tekstu: «O, jūs, draugi muni! Koč cacyn īdami pasaskotīties ar žālumu ryugtu un sirdi nūskumeigu uz tay gryutas un sōpeigas munas mūkas, ar kurom atpesteju jyus nu nōves myužeigas».

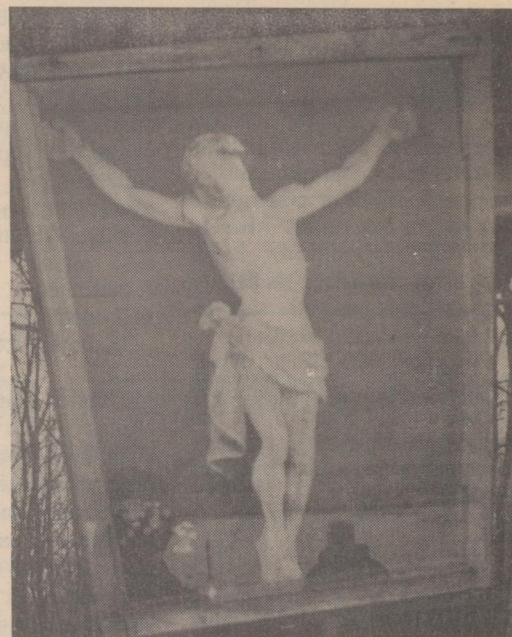
Dažas kļūdas tajā nācās palabot, bet saturs ir pilnīgi identisks. Jāatzīstas, ka līdz brīdim, kad palīdzu Agati pastāstīt par krucifiksu, nezināju, ka tas mana vecvectēva darbs, lai arī vienmēr dēvēju par «mūsu krustu». Nu esmu patīkami pārsteigta un lepna.

Vēl viens nostāsts, to sniedz Rozālija Želve:

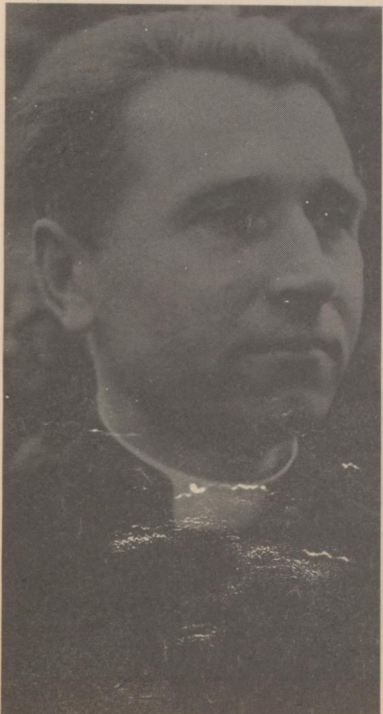
— Šis krucifikss stāv I Sparānu sādžā (attēlā — stiklotā kamerā ievietotā amatiera darinātā figūra pārsteidz ar tēla proporcijām un augsto māksliniecisko izpildījumu), ir mums pagastā vēl arī otrie Sparāni. Uz tā betona mūrējuma ir datums: 1961. gada 18. augusts — acīmredzot, izdarīts pēdējās atjaunošanas un labošanas laikā. Bet tēls te atrodas jau vismaz 105 gadus. Antons Zīmelis braucis uz Pēterpili sapelnīt līdzekļus krusta un no akmeņiem un ķieģeļiem mūrētās pamatnes uzstādīšanai, par tēla uzstādīšanu gādājuši kopā ar brāli Andreju. Viņiem piederējuši 16 hektāri zemes un dzīvojuši diezgan bagāti pēc to laiku mērauklas. Par Antonu Zīmeli stāstīja, ka bijis arī ļoti stiprs. Cara laikos žandarmi katoļiem Aizkalnē neļāvuši iet procesijā ap dievnamu, Antons mudinājis neklausīt un procesiju izvedis no baznīcas. Kad pretī nostājies žandarms, to vienkārši pārlidinājis žogam. Par to gan nācies pasēdēt pagasta cietumā, bet procesijai neviens nav traucējis.

Pirmo Sparānu sādžā agrāk bija 8 mājas, tagad palikušas vairs tikai divas, A. Zīmeļa dzimtas mājā dzīvo Valentina, dzimusi 1912. gadā, vēl diezgan veselīga...

A. MEŽMAĻA foto

PRELĀTS DR. K. RUČS

DIEVMĀTES GODINĀŠANA MĀRAS ZEMĒ

Dievmātes Jaunavas Marijas godināšana Livonijā, t. i. Latvijā un Igaunijā, sākās ar kristīcības ieviešanu šajās zemēs. Par to liecina Jaunavas Marijas vārdā iesvētītās baznīcas, kapellas, altāri, viņas svētku dienas u. c., kā arī vairāku senās Rīgas brālību dibināšana un darbība viņas aizbildnībā.

Pat visa Livonija tika atvēlēta Dievmātei. Indriķis savā hronikā liecina, ka Rīgas bīskaps Alberts trešajā valdīšanas gadā (1199—1200) Rīgas bīskapa katedrālī un visu Livoniju atvēlēja Vissv. Jaunavai Marijai («cathedram Episcopalem cum tota Livonia Beatissimae Dei Genetricis Mariae honori deputavit» — skat. Indriķa hronikā, 6,3 un arī sal. Atskaņu hronika, Pilskalns 1960. g., num. 440). Kopš tā laika Livonija tika saukta par Māras Zemi (Terra Mariana).

Livonijas atvēlēšanu Jaunavai Marijai apstiprināja pāvests Innocents III 4. Laterana koncilā

(1215) un proklamēja Livoniju, t. i. Latviju un Igauniju, par Māras Zemi. Ar to pāvests tāpat kā Dieva Dēla Jēzus Kristus zemi — Palestīnu, arī Dievmātes Jaunavas Marijas zemi — Livoniju pārņēma savā un visas Baznīcas tēvišķā gādībā. («Sicut terram Filii, sic et terram Matris paterna sollicitudinis nostrae studii semper promovere curabimus» — «Tāpat kā Dēla zemi arī Mātes zemi Mēs vienmēr paturēsim savā tēvišķā gādībā.» — Indriķa hronikā, 19,7; skat. «Messe und kanonisches Stundengebet nach dem Brauche der Riga'schen Kirche im spateren Mittelalter von Hermann v. Bruiningk, Rīgā 1904. g., 163. lpp.).

Vispirms jāatzīmē Rīgas katedrāles jeb dombaznīcas titulu un tās iesvētīšanas svētki. Pati pirmā baznīca senajā Rīgā bija iesvētīta Jaunavas Marijas vārdā. Tā atradās netālu no tagadējās Sv. Jāņa baznīcas. Par to hronists Indriķis stāsta šādi: «Kad 1215. gadā

Jaunavas Marijas baznīca nodega, tad ārpus pilsētas nocietinājumu mūrēm, pie Daugavas, tika iesākta būvēt jauna baznīca, zem tā paša vārda.» (Indriķa hronikā, 13,3). Tā sāka būvēt 1211. gadā.

Šī jaunā Dievmātes Jaunavas Marijas baznīca, ar dažām pārmaiņām, arī palika tāda līdz mūsu laikiem, kādu to redzam vēl tagad Rīgā. Kad būve bija jau pabeigta, bieži to dēvēja par «Marijas» vai «Mūsu Mātes» baznīcu, kaut gan tai vēl nebija dots speciāls tituls. Katedrāles titulu pirmoreiz piemin Dionīzijs Fabricijs. Stāstīdams par aizdegšanos 1547. gadā, viņš saka: «Rīgas katedrāle, kas dibināta ar Svētās Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas titulu.» Pa daļai to apstiprina arī tas, ka domkapitula zīmogā bija Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas attēls.

Rīgas katedrāles jeb dombaznīcas titula svēki bijuši 15. augustā, Jaunavas Marijas debesis

uzņemšanas dienā un konsekrācijas jeb iesvētīšanas — tūlīt nākošajā dienā, t. i. 16. augustā, kā to norāda arhibīskapijas ģenerālkalendārs: «Katedrāles — baznīcas iesvētīšanas svētki ir otrā Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas svētku dienā.»

Rīgas katedrāles jeb dombaznīcas lielais altāris ir bijis iesvētīts Jaunavas Marijas vārdā. Atbilstoši katedrāles titulam, šis altāris bijis rotāts ar cēlu mākslas darbu — Jaunavas Marijas debesis kronēšanas svētgleznu.

Rīgas katedrālē jeb dombaznīcā atradusies arī 2 Jaunavas Marijas kapellas. Par «Sāpīgās Jaunavas Marijas» kapellu, kura atradās dombaznīcas ziemeļu pusē, Indriķa hronika piemin šādi: «Šī pastāvīgā katedrāles kapella, kura atrodas dievnama ziemeļu pusē, ir mūsu labās Mātes Marijas godināšanai dibināta un konsekrēta jeb iesvētīta.»

Arī Rīgas katedrāles jeb dombaznīcas vidū atradās Jaunavas Marijas altāris. Par to zinām no senās Rīgas arhibīskapa Silvestra raksta,

Nobeigums 4. lpp.

REDKOLĒGIJA: Valija Berkina – Jēkabpils, Jānis Elksnis – Latgales Kultūras centra izdevniecība, Pēteris Gleizdāns – Rēzekne, Jānis Kokins – Daugavpils, Anīta Petkune – Krāslava, Antons Rancāns – Preiļi, Antons Slišāns – Balvi, Viktors Trojanovskis – Ludza, Pēteris Zeile – Rīga, Jānis Žugovs – Rīga, ārzemju biroja vadītājs – Alberts Spogis Minsterē.

STANISLAVS ŠNEVELIS

NEATPAZĪSTOT PAGĀTNI — NESAPRATĪSI NĀKOTNI

Ir pagājuši bijušie, tagad vairs neatzītie valsts svētki — Latvijas atjaunošanas diena, 15. maijs. 1934. gada naktī no 15. uz 16. maiju prezidents Kārlis Ulmanis ar diviem armijas un diviem aizsargu pulkiem izdarīja valsts apvērsumu, izformēja Saecimu un kļuva par diktatoru. Ar to no komunistiem iemantoja fašistiskā diktatora slavu, jo viņi bija plānojuši Latvijas sagrābšanu un pievienošanu Krievijai. Latvijas rakstniecībā un inteliģencē tolaik jau bija izplatījušās komunistiskās idejas, sākušas pārņemt arī zemniecību, kas ir viskonservatīvākā un patstāvīgākā tautas daļa.

Ja Ulmanis nebūtu izdarījis šo apvērsumu, to būtu paveikuši komunisti un «baigais gads» būtu pienācis sešus gadus agrāk. Būtu atkārtojis Krievijas variants, jo tur pirmie progresīvo ideju sludinātāji bija progresīvie un liberālie muižnieki, tumšie krievu strādnieki un zemnieki no politikas neko nesajēdza un par to arī nemaz neinteresējās. Tiem jau bija vajadzīgi tikai «groši da harči horoši» (nauda un laba pārtika). Viss pārējais bija nieks. Bet, kad tur pie varas nāca sociālisms, pirmie nāvīgākie dzelieni tika vērsti tieši pret muižniecību — pirmajiem sociālisma ideju

izplatītājiem.

Varbūt mūsējie vidzemnieki un kurzemnieki arī partiju laikā tik slikti nedzīvoja, bet Latgale gan bija atsāta pilnīgā novārtā un pameitas lomā. Un tieši šie seši K. Ulmaņa diktatūras gadi tai bija vienīgie attīstības un augšupejas gadi visā Latvijas divu desmitu gadu mūžā. Ulmanis personīgi apbraukāja visu Latgali, lai noskaidrotu un izlemtu, kas kur būvējams un darāms. Manā rīcībā nav statistisku datu, varu uzrādīt tikai to, kas pašam palicis atmiņā.

Mūsu pusē, turpat aiz ezera Labvārzos, Ulmanis uzcēla mirdzoši baltu trīsstāvu skolas ēku, kas skaisti iekļāvās kaļnainajā ainavā virs egļu meža galotnēm uz zilā debesu fona — tagad tās vairs nav.

Rēzeknes centrā K. Ulmanis būvēja, tikai karam sākoties nepabeidza, modernu viesnīcu, ko tagad pazīstam ar «vecās Latgales» nosaukumu. Uzcēla staltu Valsts Zemes bankas ēku Rēzeknes ezera krastā, kuras tagad arī nav, tāpat Sāpju Dievmātes baznīca ir Ulmaņa «fašistiskās diktatūras» laika auglis no moderniem betona blokiem, kādus tikai tolaik prata ražot.

Mazliet sīkāk pakavēšos pie Latgales viesnīcas būves, jo pats esmu celtnieks un tiku strādājis kopā ar

bijušajiem šīs ēkas būvētājiem. Pamatakmēni iemūrēja pats K. Ulmanis. Vēl nebija nekādas celtniecības tehnikas, visus darbus strādnieki veica ar muskuļu spēku. Saņēma arī labu atalgojumu — zemākās kategorijas mūrnieks, vēl tāds pusmeistars — 8 latus dienā. Vidējās kategorijas mūrnieka alga bija 10 lati dienā, bet augstākās kategorijas meistars, kurš prata ātri un labi mūrēt, guva pa 12 latiem dienā.

Jāņem vērā, ka Latvijas celtnieki strādāja tikai vasarā, ziemā nekādi būvdarbi nenotika, būvnieku sievām nekādas citas darbus nevajadzēja meklēt, varēja mierīgi dzīvot mājās un audzināt bērnus, jo vīra saņemtais naudas pietika visam gadam un visai ģimenei. Betonētājiem, kā smagāka darba veicējiem, maksāja pa 20 latiem dienā.

Kāds rēzekniecis stāstīja, ka Rīgā, šokolādes fabrikā «Laima» ar spožām flizītēm apmūrējis sienas un dienā pelnījis pa 30 latiem. Līdz tam ne dzēris, ne pipējis, bet, saņemis tādu pasakainu algu, pasācis pipēt un iedzert, meitas pašas nākušas uz viņa dzīvokli. Tas viss tajos laikos skaitījās ārkārtīgs notikums, par ko izdaudzinaja pa visu valsti. Šņabja pudele maksāja latu, arī eksporta svies-

ta kilograms tikpat, bet zemnieku ražotais bija uz pusi lētāks. Velosipēdi bija dārgi — 120 latu, labākā auduma uzvalks — 70 latus.

Atgriezīšos visniecības būvē. Kad strādnieki raka tranšējas pamatiem, vienā stūrī uzdūrās uz plūstošās smilts. Izroc cik grībi, bet smilts pieplūst atkal no jauna. Jau izveidojusies dziļa bedre, uztaisījuši stalažas ar diviem spārnēm. Vieni rok bedres dibenā un met zemi uz pirmajām stalažām, otra grupa to tālāk pārvieto uz otrajām, tad trešie no turienes samet uz bedres malas. Inženieri nolēmuši šo bedri aizpildīt ar akmeņiem. Rēzeknē darbojās zirgu iznomāšanas punkts, kura īpašnieks bija Kačarginskis, tie visi bija lieli un spēcīgi vezumnieki. «Stīps kā kačarginskais zirgs» — tā vēl manā laikā teica par spēcīgajiem strādniekiem. Arī es šo goda nosaukumu biju izpelnījies, kaut gan atalgojumā saņēmu niecīgu daliņu, salīdzinājumā ar Ulmaņalaika tarifiem.

Tad nu akmeņus veduši ar spēcīgajiem Kačarginska zirgiem un gāzuši bedrē. Bet cik pa dienu saved un samet, tik pa nakti nogrimst un pazūd. Tā strādājuši daudzas dienas, kamēr beidzot grimšana sākusi pierimt. Inženieri uz trotuāra nostādījuši vizīru un sākuši vērot grimšanas intensitāti.

Sākumā tā bijusi centimetros, tad jau milimetros, līdz apstājusies, tad klājuši betona javu un sākuši veidot pamatus.

Uz pamatakmens iesvētīšanas svinībām ieradās pats prezidents Kārlis Ulmanis. Šis pamatakmens iemūrēts zem noapaļotā ēkas stūra ar pakāpieniem, speciāli sagatavotā kapsulā ielikta tolaik apgrozībā bijušās naudas zīmes un dokumenti ar valdības un pašvaldības vīru sarakstiem. Kapsulai jau iepriekš bija uzmurēta niša, Ulmanim pasniedza kastīti ar javu un sudraba ķellīti. Kapsulu viņš ielicis nišā, žigli apsmērējis ar javu dažus ķieģeļus un aizmūrējis, tad katram strādniekam uzdāvinājis pa pieciem latiem.

Tāds ir nostāsts par šo mūsu veco «Latgali».

Taisnīgs un stingrs diktators būtu mums noderīgs, sevišķi tagad, kad valsti pārvalda komunisti un reketieri. Tomēr, pēc mana prāta, šodienas uzdevumiem Kārlis Ulmanis būtu par vāju, jo bija pārāk naivs un liberāls. Atcerēsimies kaut vai to nevienam nevajadzīgo muižu nosaukumu maiņu brīvās Latvijas pēdējos gados, pasakot: «Ja nav vairs muižkungu, lai nav arī muižu!» Un Ozolmuiža pārvērtās par Ozolaini, Bukmuiža — par Ezerniekiem un tā tālāk...

Mums būtu vajadzīgs tāds diktators kā ģenerālis Franko, kurš ilgus gadus valdīja Spānijā. Tad valsti bija miers un kārtība, tauta dzīvoja labklājībā un drošībā.

PĒTERIS GLEIZDĀNS

IET SAVU CEĻU

PAR TIEM, KURI NEBAIDĀS UZ AUGSTAJĀM MĀKSLAS VIRSOTNĒM IET SAVU CEĻU

Pavasariģi saulainajās Mākslas dienās daudzi laiku labprāt pavadīja brīvajā dabā, izmantoja plaukmes romantikas sniegtās iespējas un tiesības izteikt un apliecināt sevi. Varētu nosaukt desmitiem Rēzeknes mākslas koledžas talantīgo, dzīves priecīgo un reizē apzinātu nopietno audzēkņu uzvārdus. Tie ne reizi vien tomēr jau izskanējuši manos rakstos novada preses izdevumos «Katļu Dzīvē» un «Zemturī», kuros mākslas dzīves problēmas, tās lielums un perspektīvas izgaismotas saprotami un daudz tuvāk, bez ākstīšanās kā vienā otrā rajona vai pilsētas lapelē iecienītā «ziņu grozā» (lasi: papīrgrozā). «Labais tonis» personībai, pēc šo rakstītāju domām, nav aizvainojošs (mirušo piemiņai derīgs gan).

Tāpēc nav brīnums, ka daudzi tiņi, kā perifērijas žurnālisti, isti neizprot, kā mākslas koledžas jaunieši apgūst specialitāti. Domā, ka metālkalēji diendienā kaļ kā dzeņi, kokgriezēji tik griež un piegriež. Amats jau netiek lamāts, Kultūras ministrijas mākslas mācību iestāžu audzēkņi izglītojas, apgūstot mākslas vispārīgājojošās mācību disciplīnas — zīmēšanu, gleznošanu, mākslas vēsturi u. c.

Apzināt vispusīgu jauna mākslinieka personības izaugsmi saskatu mūsu koledžas 2. kursa koledžniecības nodaļas audzēkņa Reno Lazdiņa radošās biogrāfijas aizsākumā. Reno ne tikai slavējami «griež kokā», bet arī apzinās, ka nevar būt tālejošu mērķu mākslā, ja neprot zīmēt, mūsdienīgi domāt, komponēt savas iztēles un fantāzijas tēlus, ieceres īstenot materiālā, citiem saprotamā tēlotājas mākslas valodā.

Pašdisciplinētībā rezultāti neizpaliek. Šajā mācību pusgadā viņam 1. vietu republikas (16. 03. 96.) mākslas koledžu un mākslas vidusskolu talantīgāko audzēkņu zīmēšanas olimpiādē. Tāpat 1. vieta koledžas audzēkņu un studentu «Jauniešu teātra festivāla» emblēmas risinājumu konkursā. Tā tapis simbols ir zīme, kas aicina domāt, ar citiem aktualitātēs sarunāties četras svešvalodās, ar sevi būt patiesam.

Tā turpini, Reno!

Latgales podnieku dienas — '96 Maltas pagasta vārdam lika skanēt un izskanēt savdabīgi. Pašvaldības, biznesa, inteliģences un kultūras darbinieku sadarbība ar novada lietīšķās mākslas meistariem, mākslas zinātniekiem, prominentām personām tās ritēja konstruktīvi. Kārtējo reizi atgādināts, ka maltenieši spēj risināt kultūrajautājumu izvirzītās problēmas pēc būtības un nozīmības.

Maltas 2. vidusskolas (direktors J. Sorokins) vizuālās mākslas skolotāja Antoņina Vasiļjeva izlaiduma (9.) klases darba rūpes prot savienot ar

Attēlā: Antoņina Vasiļjeva (Gorbuņova) J. ČIŽEVSKA foto

mērķtiecīgām nodarbībām Rēzeknes mākslas koledžas augstskolas sagatavošanas grupā, lai rudenī uzsāktu mākslas bakalaura programmas sekmīgu apguvi Latvijas Mākslas akadēmijas pedagoģijas nodaļas Latgales filiālē.

Skolotājas, jaunās mākslinieces apņēmība skatīties nākotnē, savlaicīgi un droši meklēt jaunās idejas, nostādnes, atskatīties uz būtisko un sagatavoties rītdienai nenonāk pretrunā ar ģimenes vajadzībām un cieņu. Izglītības ministrijas organizētajā un sekmīgi aizvadītajā skolēnu zīmēšanas olimpiādē Antoņinas sagatavotās skolnieces Iēna Udaloņa, Žanna Marceņjuka ieguva 2. vietu starp rajona skolu zīmētājiem.

Apzināt mākslinieces talantu sāku, mācot Antoņinai gleznošanu jau bērnu mākslas skolā, izglītojoties tālāk Rēzeknes Mākslas koledžas dekoratīvās noformēšanas nodaļā, viņa kāri sekoja gleznošanas aktualitātēm, savu prieku izteica krāsās, savas spējas un vēlmes parādīja gandrīz visās populārajās gleznošanas tehnikās.

A. Vasiļjevas talanta cienītāji un glezniecības interesenti jaunās mākslinieces gleznas var apskatīt kafejnūcā «Madariņa». Autore godam apliecina sevi pasaulei un ticībai, mākslas tēlam, darbam un krāsu spēlei.

A. BUDŽE

SVĒTAIS KRĒSLS

Baznīcas valodā par pāvesta (Svēto vai apustulisko) Krēslu apzīmē Romas episkopātu, Romas kūrīju. Plašākā nozīmē ar šo nosaukumu tiek apzīmēts viss pāvesta galms, kas arī ierēdņu kopība, kas vajadzīga pāvesta primātām. Pāvesta pilnvarnieki un sūtņi ir legāti ar ārkārtējām pilnvarām, viņu diplomātiskie priekšstāvji — nuncijs (sūtņi) un apustuliskie vikāri (misiju zemēs).

Pāvesta krēslam kalpo arī t. s. pāvesta saime ar visiem Svētā Krēsla ierēdņiem un goda ierēdņiem ieskaitot arī pāvesta miesassargus (šveiciešus) un kalpotājus.

Katram pāvestam (tāpat arī biskapiem) pēc viņa izvēlēšanas noteic viņa ģerboni, liekot pamatā viņa ģimenes vai personīgā kardināla

ģerboni.

Pāvesta rezidence ir Vatikāna pils Romā, reizē ar to arī it kā nelielās Vatikāna valsts galvaspilsēta.

Katru gadu tiek izdota Svētā Krēslā gadagrāmata (Annuario Pontificio), kur apkopotas visas ziņas par katoļu Baznīcu un tās vadītājiem visā pasaulē.

Tāpat katram bīskapam ir savs sēdeklis — kūrīja, katedrāle u. c.

Mūsu arhibīskapa metropolīta J. Pujāta baznīca ir Svētā Jēkaba katedrāle, bet pārējiem biskapiem — Liepājas Svētā Jāzepa katedrāle Jelgavas Dievmātes Bezvainīgās Ieņemšanas katedrāle un Rēzeknes — Aglonas katedrāles, Aglonā — bazilīka.

KRISTĪŠANA UN IESVĒTĪŠANA ATGŪTAJĀ DIEVNAMĀ

Nesen atgūtajā Rēzeknes luterāņu baznīcā Svētās Trīsvienības draudze organizēja kristīšanas un iesvētīšanas ceremonijas. Tas bija šī gada 21. aprīlī, kad dievkalpojumu vadīja mācītāja kungs Andris no Rīgas. Jaunais priesteris radīja nepiespiestas atmosfēru un sirsniņu. Pēc dievkalpojuma un svētā vakarēdiena jaunieši organizēti dziedāja reliģiskas dziesmas, spēlēja arī interesantas spēles.

Attēlā šajā lappusē redzams Ilutas Zeļčas kristīšanas brīdis, pa kreisi no viņas dievnamā stāv Simona un Ilona Akmenes no Madonas rajona. Par godu tādām notikumam pavasarīgi skaisti bija saposušas gan svinību «vaininieces», uzvilkušas košus tautu tērpus, gan saposta baznīca (attēls 1. lappusē, kurā I. Zeļča ir otrā no kreisās), radot brīdim atbilstošu noskaņojumu. Noslēgumā I. Zeļča piemiņai nofotografējas ar māsiņu Lauru un mācītāju uz dievnama ieejas kāpnēm.

Vēl var piebilst, ka I. Zeļča mācās Rēzeknes mākslas koledžas keramikas nodaļā, uz to atnākusi no Gulbenes rajona Lejasciema, tā paša, kurš latviešu kultūras vēsturē pazīstams kā rakstnieces Annas Sakses, dzejnieces Tirmalietes un daudzu citu darbinieku dzimtene.

RENO LAZDIŅŠ PLENĒRĀ. RĒZEKNES PILSKALNĀ.

J. IGOVENA fofa

